

Heemkundekring...

Een theehuisje voor mevrouw!

Venbergen

Heel, heel lang geleden was het gebruikelijk dat mensen van de 'betere stand' ergens achter in hun ruimbemeten tuin, heerlijk weggestopt tussen het lover van de ruisende bomen, een theehuisje tot hun beschikking hadden. De mevrouw des huizes had daar haar eigen domein, waar ze in de namiddag heerlijk in de schaduw van de omringende bomen genoot van een vers bakje thee om vervolgens misschien ook nog even aan een glaasje sherry te nippen!

Aan de rand van Valkenswaard, op weg naar het natuurgebied de Malpie, staat er nog een en als ik goed ben geïnformeerd, gaan de huidige eigenaren het weer min of meer in hun oude luister herstellen. Het is een opvallend gebouwtje dat, iedere keer als ik mij met de fiets richting Malpie begeef, mijn aandacht trekt. Het oude theehuisje 'Venbergen' heeft dan ook iets liefelijks en het doet denken aan oude tijden. Het gebouwtje staat er ook al meer dan honderd jaar en dus heeft het ongetwijfeld een verhaal! Toen ik onlangs rond dat theehuisje dan ook enige activiteiten bespeurde, waarvan ik de bedoelingen niet kende, wekte dat direct mijn nieuwsgierigheid en wilde ik het naadje van de kous weten! De geschiedenis van 'Venbergen' gaat terug tot de dertiende eeuw. Schrik niet, ik zal u niet vermoeden met de volledige geschiedenis van deze hoek van Valkenswaard, alhoewel die best interessant is, maar een paar wetenswaardigheden wil ik u toch niet onthouden.

Landgoed

Oorspronkelijk spreken we van een heus 'landgoed', met een omvang van om en nabij de honderd hectaren. In de dertiende eeuw is de hertog van Brabant, Hendrik I de eigenaar van al dat moois. Rond 1275 gaat een belangrijk deel van het 'landgoed' over in andere handen, namelijk naar de abdijs van Postel. Het 'landgoed' bestaat dan uit een hoeve, landerijen en een watermolen. In 1648, als gevolg van de vrede van Munster, worden de 'Staten van Holland' de nieuwe eigenaren. Al dat moois wordt simpelweg geconfisqueerd en of de paters van Postel daar gelukkig mee zijn, is helemaal niet aan de orde, het is gewoon niet anders.

De 'staat' zet een beheerder op het gebied en zijn naam is Poulus Sleeuwens. In 1740 krijgt Sleeuwens de gelegenheid een deel van het bezit te kopen en hij grijpt die kans. Hij koopt de boerderij, die inmiddels de naam draagt van 'Postelhoeve'. De molen maakt geen onderdeel uit van de koop, maar bij de boerderij horen wel de nodige stallen, schuren, een bakhuis en 24 hectaren aan bouw- en weilanden, hakhout en wat heide. Voorwaar, toch een heel aardig stukje boerenland. Als Sleeuwens in 1786 komt te overlijden, verdelen de kinderen de nalatenschap en het gevolg is dat de grootste boerderij (in hectaren!) van Valkenswaard verdwijnt, omdat het bezit in stukjes wordt opgedeeld.

Bekende families

De boerderij 'Postelhoeve' staat er nog steeds, althans op de oude fundamenten is in 1929 een nieuwe boerderij gebouwd. Het is de fraaie laatste boerderij aan de rechterkant van de weg als je van het dorp komt en richting de Malpie rijdt. Bekende families wonen op de 'Postelhoeve', zoals de Dommelse brouwers Jan en Adriaan Snieters en de familie Van Best.

Mevrouw Etty van Best-Wiegersma, de weduwe van sigarenfabrikant Frans van Best, is dan ook degene die jarenlang gebruik heeft gemaakt van het fraaie theehuisje. Ik zie het al helemaal voor me, op een mooie zonnige dag, heerlijk in de schaduw van de prachtige grote bomen, genietend van een lekker bakje thee, terwijl mevrouw haar gasten ontvangt. Later verkoopt Van Best de boerderij, maar de boomgaard met het theehuisje blijft nog jarenlang in zijn bezit. De familie Van Best woont dan inmiddels in de schitterende villa 'Zonnekant' aan de Spoorstraat (nu Leenderweg), maar mevrouw Van Best brengt nog menig genoeglijk uurtje door 'aan de Venbergen'. De boomgaard met theehuisje is er dan ook alleen maar om te genieten, het onderhoud zoals het plukken van de appels e.d., laat de familie met heel veel plezier over aan ene mijnheer Lemmens.

Bij de opvolgende eigenaren krijgt het theehuisje een heel andere functie. Het wordt een soort vakantiewoning, waar familieleden jaarlijks een paar weken doorbrengen. Er vinden dan ook wat verbouwingen plaats, waardoor het gebouwtje wat meer 'gerief' krijgt om het ook voor langere tijd te bewonen.

Opknopbeurt

Onlangs is het theehuisje opnieuw in andere handen overgegaan. De familie Staals, of liever gezegd, de dochters Staals zijn de nieuwe eigenaren geworden. De jongedames hebben grootse plannen met het theehuisje en de omringende tuin. Een tuinarchitect is ingeschakeld om de oude begroeiing terug te brengen. De rode beuk keert terug, evenals paarsbloeiende rododendrons. Ook oude gewassen, zoals vlas, spelt, kamille en tarwerogge gaan de tuin in de zomer weer kleuren.

Het theehuisje zelf krijgt een stevige opknopbeurt, zodat het weer helemaal in de oude glorie herstelt en half rond het gebouwtje komt een met klinkers verhard terras. Dat wordt dan weer een plaats van ontmoetingen, waar bijvoorbeeld op een mooie zomeravond een orkest of een harmonie in de schemering, omringd door de geur van voorjaarsbloesem en het nachtelijk gezang van vogels in het struikgewas, de gasten aangenaam gaat verpozen.

Joop van Appeldorn. Heemkundekring Weerderheem, Oranje Nassastr. 8F, 5554 AG, Valkenswaard, Website www.weerderheemvalkenswaard.nl.